

TELEGRAFUL ÎN TIMPUL DOMNIEI LUI ALEXANDRU IOAN CUZA, PRIMUL SISTEM DE COMUNICAȚII MODERN PENTRU AUTORITĂȚILE STATULUI ROMÂN

TELEGRAPH DURING THE REIGN OF ALEXANDRU IOAN CUZA, THE FIRST MODERN COMMUNICATIONS SYSTEM FOR THE ROMANIAN STATE AUTHORITIES

*General-locotenent (r.) dr. Valentin BECHERU**

(Academy of Romanian Scientists, 3 Ilfov Street, 050044, Bucharest, Romania, email: secretariat@aosr.ro)

*Veronica COJOCARU***

Rezumat: *Unirea Principatelor Române la 24 ianuarie 1859 impunea necesitatea unificării instituționale și, mai ales, a telegrafului care asigura cele mai rapide comunicații în epocă. Țara Românească și Moldova dispuneau fiecare, înainte de 1859, de propriile rețele telegrafice. Unirea celor două rețele, numirea lui Cezar Librecht la conducere, extinderea legăturilor cu toate localitățile importante ale țării, încheierea de convenții internaționale și unificarea telegrafului cu poșta au dus la realizarea unei rețele telegrafice naționale sigură și rapidă, capabilă să asigure schimbul informațional intern și extern.*

Cuvinte cheie: *telegraf, rețele telegrafice, Principatele Române, Cezar Librecht, Alexandru Ioan Cuza, convenție telegrafică, unificarea telegrafului cu poșta.*

Abstract: *Unification of the Romanian Principalities on January 24, 1859 imposed the need for institutional unification and, above all, the telegraph, which ensured the fastest communications at the time. Wallachia and Moldavia each had their own telegraph networks before 1859. The unification of the two networks, the appointment of Cezar Librecht to the leadership, the expansion of connections with all the important localities of the country, the conclusion of international conventions and the unification of the telegraph with the post office led to the creation of a secure and fast national telegraph network, capable of ensuring the internal and external exchange of information..*

Keywords: *telegraph, telegraph networks, Romanian Principalities, Cezar Librecht, Alexandru Ioan Cuza, telegraph convention, unification of the telegraph with the post..*

Unirea celor două Principate Române, Țara Românească și Moldova, la 24 ianuarie 1859, prin alegerea colonelului Alexandru Ioan Cuza ca domnitor în cele două țări, impunea guvernarea principatelor până la 24 ianuarie 1862 din două capitale: București și Iași. Existența a două guverne, a doi prim-miniștri, lipsa căilor ferate și starea proastă a drumurilor au impus identificarea unei modalități de comunicare rapidă și modernă astfel

* membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secția de Științe Militare, email: cristina.becheru@yahoo.com.

** muzeograf, Muzeul de Istorie „Petre Voivozeanu”, Roșiori de Vede, email: verapredoi@yahoo.com.

încât informația să ajungă cât mai grabnic la structurile decizionale și între acestea, pentru a putea asigura autonomia statală și minimalizarea amestecului Puterilor Garante în viața tânărului stat. Domnitorul a urmărit crearea unui stat modern, cu instituții care să faciliteze menținerea și afirmarea autonomiei dobândite, prevenirea conflictelor sociale, minimalizarea și înlăturarea influenței puterilor străine, crearea unei politici naționale, calmarea pasiunilor politice în vederea obținerii unei unificări depline politico-statale.

Principatele Unite trebuiau să aibă o prezență activă internațională care să ducă la afirmarea acestora, dar să și contracareze acțiunile ostile. „*Mai târziu, tânărul stat român, intrat pentru un deceniu în atenția mass-mediei și mediilor politice europene, și-a dat seama rapid de binefacerile unui sistem, care compensa dezvoltarea sa precară în alte domenii, și a investit resurse importante pentru a-l extinde ... o performanță echivalentă cu dezvoltări similare din Occident și, în orice caz, mai mare decât la multe țări din jur*”¹.

Mijlocul de comunicare care asigura transmiterea celor mai rapide informații în epocă era telegraful. Atât Țara Românească cât și Moldova aveau propriile rețele telegrafice și propriile conducători, A Lupașcu în Moldova și profesorul Simion Marcovici în Țara Românească. Cei doi „*erau oameni pricepuți în treburile lor, dar puțin cunoscători ai telegrafului*”². Situația existentă a impus unificarea celor două rețele telegrafice prin numirea lui Cezar Librecht la conducerea acestora și astfel a avut loc prima unire a două instituții în Principatele Unite, Alexandru Ioan Cuza asumându-și, în Principatele Unite, un rol echivalent cu cel al Puterilor Garante.

„*În februarie 1859 domnitorul apelează la Cezar Librecht. Acesta lăasă serviciul său comod de la Comisia Europeană a Dunării și vine la Iași pentru a prelua de la A. Lupașcu conducerea telegrafului. La scurtă vreme, C. Librecht, sergent în armata belgiană, a fost luat în evidențele oștirii cu gradul de soldat. Tot atunci, în urma raportului Departamentului din Năuntru al Țării Românești a fost emis decretul nr. 54 din 31 martie 1859 prin care se făcea o dublă numire*”³. Deși prin decretul nr. 54 din 31 martie 1859 cele două instituții erau unite, ele și-au păstrat formal independența până la 1 august 1862. Pe Cezar Librecht îl găsim în anuarul militar „*la rangul de sub-locotenent(1860) adjutant al Princepelui Cuza. La 1861 e locotenent, la 1863 căpitan și la 1864 maior*”⁴.

¹ Cristea Dumitru (coordonator), *Transmisiunile suport pentru conducerea militară (ediție revăzută și adăugită)*, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2023, p. 9.

² Nicolae Perciun, *Din istoria telecomunicațiilor române*, Editura Academiei Române, București, p. 47.

³ *Ibidem*.

⁴ Dimitrie R. Rosetti, *Dicționarul Contemporanilor din România (1800–1898)*, Edițiunea I, București, Editura Lito–Tipografiei, 1898, p. 116.

„Cu înaltul ordin din 28 martie 1860 «sergentul din Bateria de Artilerie Librekt» a fost avansat sublocotenent și trecut la Statul Major General. Devenea militar de carieră. Era aceasta o pasiune a sa. Alex. I Cuza l-a luat adjutant domnesc – cum era și Carol Davila”⁵.

„Înaltul ordin de di No 48 din 26.3

Am decretat și decretăm:

Art. 1. Pe sergentul din Bateria de Artilerie Librekt, Noi, bine-voind, îl înaintăm la gradul de sub-locotenent.

Art. 2. Sub-locotenentul Librekt va face parte din Statul-Major General contând pe oștire și primind leafa de șef al Telegrafului.

Art. 3. Și cel din urmă, Ministrul Nostru secretar de stat la Ministeriul de război este însărcinat cu executarea acestei ordonanțe.

Alexandru Ioan”⁶.

Sublocotenentul Cezar Librecht primea soldă de „șef al Telegrafului” în anul 1860.

Cezar Librecht era „inspector general și șeful responsabil al administrațiilor de telegraf din Țara românească și Moldova”⁷.

Situația rețelei telegrafice din Țara Românească la 24 ianuarie 1859

În Țara Românească și în Moldova, prima linie telegrafică permanentă a fost realizată de către armata franceză între București – Giurgiu – Rusciuc.

„În Muntenia, realizarea primei linii telegrafice este legată de războiul Crimeii (1853–1854) ... aliații au debarcat și stabilit inițial, o bază de operațiuni în Dobrogea, de unde trupele franceze au ajuns pînă spre Rusciuc (Ruse). O companie de geniu din aceste trupe, sub comanda căpitanului Lamy a venit la București și a început în 1854, construcția liniei telegrafice București – Giurgiu, prelungită printr-un cablu pînă la Ruse, linie care avea să constituie începutul dezvoltării telegrafiei în Muntenia”⁸. Legătura dintre Giurgiu și Rusciuc a fost realizată prin cablu subfluvial, nu se cunoaște data când a fost deschisă stația telegrafică București. „A fost deschisă, probabil, încă din luna august. Aceasta a fost prima linie telegrafică din Principate. Fiind o linie militară, servea numai pentru corespondență militară. Existența sa nu a fost semnalată de nici un periodic al vremii. A fost prima linie permanentă, spre deosebire de liniile mobile de campanie, pe care mai înainte le așezau din loc în loc trupele ruse, apoi cele austriece. În toamna anului 1854 unitatea franceză pleacă din țară și

⁵ Nicolae Perciun, *op. cit.*, p. 50.

⁶ I. Popovici, *Organizarea Armatei Române*, Tipografia Leon Friedmann, Roman, 1900, p. 207.

⁷ *Ibidem*, p. 47.

⁸ Gheorghe Enciu, *Poșta și telecomunicațiile în România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 41.

lasă austriecilor linia și cancelaria din București, care tot atunci a fost cumpărată de guvernul Țării Românești”⁹.

La 2/14 iunie se încheie între Imperiul Austriac și Imperiul Otoman Convenția de la Boiacikoy, iar Principatele sunt ocupate de către trupele austriece și turcești.

Retragerea rușilor din Principate, ce au fost ocupate în vara anului 1853, începe în septembrie 1854. În iulie 1854, în București intră trupe otomane conduse de Omer Pașa, iar la 6 septembrie 1854 intră și cele austriece conduse de I. B. Coronini.

După ocuparea Țării Românești și a Moldovei, trupele austriece aveau nevoie de comunicații telegrafice cu Viena. „Într-o vreme de război, când fiecare zi putea aduce elemente noi în poziția cabinetului din Viena, o legătură rapidă între capitala Imperiului și armata de ocupație din Principatele Române era de o însemnătate vitală pentru autoritățile habsburgice. Dacă adăugăm și importanța economică a telegrafiei... atunci străduințele austriece îndreptate spre cointeresarea Moldovei și Țării Românești în instalarea telegrafiei electrice sunt pe deplin explicabile”¹⁰.

Soluția o reprezenta prelungirea liniilor telegrafice ce ajunseseră până aproape de hotarele acestora. „În 1853 liniile telegrafice europene se extind până aproape de hotarele Țării Românești și Moldovei. Pe linia Viena – Sibiu la 2 apr./2 mai 1853 au fost deschise stațiile Lovrin, Timișoara și Sibiu. Pe o altă linie, câteva săptămâni mai târziu, era stabilită comunicația : Viena – Cernăuți. Anul următor la 2/14 septembrie intra în serviciu stația Brașov”¹¹. Urgența o reprezenta realizarea liniilor telegrafice Brașov – București și Cernăuți – Iași. Linia telegrafică București – Brașov – Viena a fost deschisă la 20 noiembrie/2 decembrie 1854 și linia telegrafică Iași – Cernăuți – Viena la 14/25 februarie 1855 și astfel capitalele celor două țări românești erau legate cu Viena, capitala Imperiului Austriac, și prin aceasta cu lumea.

În „Gazeta Transilvaniei” din 4 septembrie 1854, la rubrica „Monarhia austriacă” se consemna: „Brașiovu, 15 sept. ... Totu în dilele aceste fu aici și Dn. colonelu din România Voinescu spre a complimenta pe Dn. S.C. de Hess. Se crede că ar fi midilocitu în numele guvernului seu redicarea telegrafului dela Brașiovu pana la Buresci.

Alți doi ofîciri dela vam'a Branului inca primira incredintiare ca totul prin ajutorulu saperiloru austriaci se va direge si passagiulu catra Campulungu”¹².

În ziarul „Zimbrul” din 15 februarie 1855 se consemna deschiderea stației telegrafice Iași în 14/26 februarie 1855.

⁹ Nicolae Perciun, *op. cit.*, p. 15.

¹⁰ I. Boicu, *Austria și Principatele Române în vremea războiului Crimeii (1853–1856)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1972, pp. 287–288.

¹¹ Nicolae Perciun, *Contribuții la începuturile telegrafiei și poștei moderne în România*, în *Revista Istorică*, tom 1, nr. 1, 1990, p. 41.

¹² *Gazeta Transilvaniei*, anul 17, nr. 71, Brașov, 4 septembrie 1854, p. 1.

„Astăzi, luni, pe la patru oare, Telegraful electricu au începutu a funcționa aducându în 18 minute oare care respunsu la întrebările făcute la Viena de Î. S. principele Domnitoriu. - Iuțala negândită și esacteța mașinei electrice construită de D. Tairih, atașatu la cantora telegrafică Î. și R. din Viena, cu împreună lucrarea a DD. ingineri franțezi întrebuițați la Depart. lucrărilor publice, au trasu deplina mulțămire a Î. S. și a spectatorilor ce asistau la începerea operațiilor acestei invenții folositoare și de minune. Cu agiutoriuul acestei instituții în mai puținu de o oară ce poate căpăta știri importante de la Paris și Londra, când mai nainte de aflarea drumurilor de feru și à Telegrafului trebuieau luni întregi! Aceasta'i una din nenumăratele invenții a le seculului al 19 minite să îndemăneză înflorirea națiilor”¹³. Țările Române erau conectate cu lumea și prin ele estul cu vestul.

În anul 1855 au mai intrat în serviciu stațiile telegrafice din: Giurgiu, Galați, Brăila, Timiș, Ploiești, Bârlad, Tecuci și Focșani.

Rețelele telegrafice din Moldova și Țara Românească au fost realizate în grabă, erau prost întreținute, iar conducerea în urma plecării personalului austriac, spre finele anului 1858, era realizată de către persoane mai puțin cunoscătoare ale acestui domeniu. A. Lupașcu, în noiembrie 1858, devine directorul telegrafului în Moldova, A. Strigel fiind demis, iar în Țara Românească S. Marcovici lua locul inspectorului E. Hinterholzer la 3 decembrie 1858.

Ca urmare a retragerii trupelor austriece din cele două țări, în 1857, Austria încheie cu Imperiul Otoman o convenție telegrafică în care se prevedea că Țara Românească și Moldova erau considerate ca parte integrantă a Imperiului Otoman. Prin această convenție statutul de membru dobândit de Țara Românească în anul 1854 și Moldova în 1855 când au aderat la Uniunea telegrafică germano-austriacă era abolit, iar Imperiul Otoman nu mai plătea tranzitarea corespondenței sale prin Țările Române.

După alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor, modernizarea și optimizarea telegrafului pentru guvernarea țărilor și desăvârșirea unirii deveneau o problemă de importanță majoră pentru noul stat. Unificarea „de facto” a celor două rețele telegrafice, în care domnitorul a jucat rolul Puterilor Garante, și numirea lui Cesar Librecht „Inspector general și șeful responsabil al administrațiilor de telegraf din Țara Românească și Moldova”¹⁴, urmăreau reorganizarea și dezvoltarea acestora pe termen scurt prin extinderea legăturilor cu toate localitățile importante ale țării, realizarea unei singure rețele telegrafice, rețeaua telegrafică a Principatelor Unite, care să fie sigură, operativă, interoperabilă cu rețelele celorlalte state cu care era interconectată, securizată și capabilă să asigure zilnic, la orice oră, nevoile de conducere, cooperare și informare ale domnitorului și guvernului țării.

În vederea realizării acestor deziderate „au început lucrările de extindere a rețelelor eșalonate pe trei ani”¹⁵ (1859–1861).

¹³ *Zimbrul*, anul 3, nr. 25, Iași, 15 februarie 1855, p. 1.

¹⁴ Nicolae Perciun, *Din istoria telecomunicațiilor române*, Editura Academiei Române, București, p. 47.

¹⁵ *Ibidem*, p. 48.

1859

La Turnu Severin, în urma unei concesiuni a domnitorului Barbu Știrbei, era un birou pentru navigație al Imperiului Austriac pentru navigația pe Dunăre, care ca urmare a tratativilor purtate, „a fost preluat – în prima jumătate a anului 1859 – de administrația română, păstrându-se legătura cu liniile Austriei prin Orșova”¹⁶.

Au fost realizate 452 km linii telegrafice, s-a construit „linia Craiova – Turnu Severin și la 10/22 iulie 1859 era deschis biroul telegrafic Craiova, comunicația cu Principatele făcându-se prin Orșova – Brașov ... a fost terminată și linia Ploiești – Târgoviște – Craiova. Au mai fost date în funcțiune stațiile: Dorohoi, Bolgrad, Târgoviște, Râmnicul Sărat, Pitești, Câmpulung și Slatina. Din iunie până în septembrie 1859 a funcționat un birou telegrafic și la tabăra militară de la Florești. S-a stabilit comunicațiile cu liniile otomane prin Ismail – Tulcea, în afară de cea prin Giurgiu – Ruse”¹⁷. În acest an a început extinderea rețelei telegrafice spre vest. Prin biroul telegrafic instalat în tabăra militară de la Florești și armata Principatelor era conectată la rețeaua telegrafică a țării.

1860

Lucrările de extindere a rețelei telegrafice continuă și în acest an, se refac unele linii telegrafice, se realizează interconectarea rețelei telegrafice cu Imperiul Rus prin Huși și a fost realizată o nouă interconectare cu rețeaua Imperiului Austriac prin Mihăileni. „În 1860 au fost construite 447 km de linii și înființate stațiile Oltenița, Călărași, Turnu Măgurele, Caracal, Calafat, Râmnicul Vâlcea și Târgu Jiu. S-a realizat comunicația cu Rusia prin Huși – Cărpini și încă o legătură cu Austria prin Mihăileni. Au fost reconstruite 384 km linii aflate în stare precară”¹⁸. În acest an a fost editată „«Charta telegrafică și poștală a Principatelor Unite alcătuită de Administrația Generală a Telegrafelor București». Charta cuprinde schema liniilor și stațiilor telegrafice și de poștă cu arătarea datelor mai importante privind instalațiile și serviciile”¹⁹. Aceasta purta semnătura lui Cesar Librecht și prezenta „deopotrivă date atât despre serviciul telegrafic cât și cel poștal de parcă ar fi o singură instituție”²⁰.

1861

În acest an „au fost construite 496 km linii iar 404 km reconstruite. Pentru comunicația cu vestul țării s-a realizat linia directă București – Pitești, care dubla legătura de până atunci prin Ploiești – Târgoviște. Au

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Idem, *Contribuții la începuturile telegrafiei și poștei moderne în România*, în *Revista Istorică*, tom 1, nr. 1, 1990, p. 44.

²⁰ Ibidem, p. 48.

fost deschise stațiile: Cahul, Reni, Cotroceni – reședința domnitorului, Târgu Ocna, Curtea de Argeș, Găești, Mizil și Neamț²¹.

În acești trei ani au fost construite 1395 km linii telegrafice și reconstruite 788 km linii telegrafice aflate în stare precară.

Activitățile de extindere a rețele telegrafice au continuat și în anii următori.

În anul 1863 a fost realizată „comunicația cu Serbia prin Turnu Severin Cladova. S-au deschis stațiile telegrafice Târgu Frumos și Fălciu. S-a înființat biroul telegrafic de stat, separat de cel privat, prin scindarea biroului telegrafic București”²².

În urma depunerii masive de polei și vânt puternic, la 17 decembrie 1864 s-au „produs ruperi masive ale conductoarelor de cupru și întreruperea comunicațiilor pe mai multe linii”²³. Repunerea în funcțiune a necesitat un volum mare de lucrări în vederea restabilirii comunicațiilor. În această situație, pentru a se evita pe viitor astfel de evenimente, conductoarele de cupru au fost înlocuite cu conductoare de fier ce aveau rezistență mai mare la rupere.

La 1 august 1865 au fost deschise în capitală „birourile sucursale telegrafo-poștale Podul Mogoșoaiei (Calea Victoriei), Podul de Pământ (Calea Plevnei), Podul Calicilor (Calea Rahovei) și Podul Târgului de Afară (Calea Moilor) care funcționau în afară de biroul central din strada Biserica Enei”²⁴. Prin aceste birouri a fost introdusă și corespondența telegrafică „loco”.

În 1865 au fost deschise și stațiile telegrafice Leova, Bechet, Câmpina, Vălenii de Munte și Urziceni²⁵.

La 1 ianuarie 1866 față de 1 ianuarie 1859 „numărul stațiilor telegrafice a crescut de la 19 la 57, iar lungimea liniilor de stâlpi de la 1275 km la 2907 km. Lungimea firelor a sporit însă de peste trei ori”²⁶.

Interoperabilitatea telegrafului cu rețelele telegrafice ale statelor vecine și aderarea la convențiile existente, precum și încheierea de convenții cu acestea, au făcut ca rețeaua telegrafică a Principatelor Unite și din 24 ianuarie 1862 a României să fie parte a rețelei telegrafice europene.

Au fost întreprinse demersuri pentru abolirea convenției telegrafice dintre Imperiul Austriac și Imperiul Otoman prin care Principatele Unite erau considerate parte a Imperiului Otoman și care nu ținea cont de autonomia Principatelor Unite și de drepturile și interesele acestora.

La Timișoara, în anul 1860, s-a întrunit o comisie la care au participat reprezentanții Imperiului Otoman, Imperiului Austriac, Serbiei și

²¹ Idem, *Din istoria telecomunicațiilor române*, Editura Academiei Române, București, p. 47.

²² *Ibidem*, p. 50.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Ibidem*, pp. 57-58.

²⁵ *Ibidem*, p. 50.

²⁶ Idem, *Contribuții la începuturile telegrafiei și poștei moderne în România*, în *Revista Istorică*, tom 1, nr. 1, 1990, p. 53.

Principatelor Unite. Datorită poziției reprezentanților Imperiului Austriac și Imperiului Otoman nu s-a putut ajunge la o înțelegere deoarece se „*invoca puterea de lege pentru Principate a convenției din 1857. C. Librecht, investit cu depline puteri pentru încheierea noii convenții nu cedează*”. Demersurile Principatelor Unite au continuat și comisia s-a întrunit din nou. „*La 4/16 iunie 1862 s-a încheiat Convenția de la Timișoara între Austria, Turcia, Serbia și România. În preambul se prevedea «Rețelele liniilor telegrafice ale țărilor reprezentate de plenipotențiarilor sus ziși constituind teritorii telegrafice cu totul independente... Guvernele sus zise își rezervă facultatea de a încheia convenții telegrafice între ele și cu alte state»*”²⁷. Semnarea convenției era pentru România și Cezar Librecht o mare victorie, se recunoștea autonomia țării, iar rețeaua telegrafică a României era, de asemenea, recunoscută ca „*teritoriu telegrafic independent*” la fel ca și rețelele telegrafice ale celorlalte state semnatare ale convenției. „*Opinia creată ne era atât de favorabilă încât, în documentul încheiat, s-a trecut România iar Librecht semna delegat român*”²⁸.

Un prim rezultat al semnării convenției îl reprezenta faptul că Imperiul Otoman trebuie să plătească corespondența tranzitată prin România la fel ca și celelalte țări.

Tot în anul 1860 au fost purtate tratative cu Imperiul Rus și a fost încheiat în decembrie 1860 „*în prima versiune, un angajament telegrafic menit să înlesnească corespondența și să reglementeze problemele de contabilitate. Era prima înțelegere de acest fel încheiată de Principate cu vreo putere străină. Aranjamentul însă nu a fost ratificat în 1860. În 1861 se duc noi negocieri. Schimbul instrumentelor de ratificare s-a făcut abia la 1 februarie 1862*”²⁹.

La 4/16 iunie 1863 a fost încheiată convenția telegrafică cu Serbia. La 30 mai 1863, căpitanul Cezar Librecht este împuternicit pentru a încheia și semna în numele Guvernului Român convenția cu Serbia.

„ALECSANDRU IOAN I

Cu mila lui Dumnezeu și voința Națională, Domnă ală Principatelor-Unite-Rumâne ;

La toți de față și viitori sanătate:

Asupra raportului cu No. 2644, ală Ministrului Nostru Secretar de Stat la Departamentul Trebilor Streine;

Am ordonat și ordonăm:

Art. 1. D-lui Capitanulă P. Librecht, Adiutantulă Nostru și Inspector General al Telegrafelor Române, este însărcinat cu deplină putere pentru a încheia și a semna, în numele Guvernului Nostru, cu D-lui Agentul al Serbiei, numit înt'adins de Înălțimea Sa Principele Serbiei, Convenția

²⁷ Idem, *Din istoria telecomunicațiilor române*, Editura Academiei Române, București, p. 49.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

telegrafică specială între Guvernele ambelor țări, pe baza actului internațional încheiat la Temeșvar între țerele limitrofe.

Art. 2. Ministrul Nostru al Trebilor Streine este însercinat cu executarea Ordonanței de față.

Dat în București la 30 Mai anul 1863.

ALECSANDRU IOAN.

*Ministru Secretar de Stat la
Departamentul Trebilor Streine,
I. Ghica.”³⁰*

În preambulul convenției se arată că aceasta se încheie pentru ca „să reguleze între aceste două țări serviciul telegrafic internațional”³¹.

La articolul 1 se arată necesitatea de interconectare de urgență a celor două rețele telegrafice. „Art. I. Pentru a înlesni comunicațiunea telegrafică între Principatele-Unite-Române și Serbia, s-a hotărât legarea imediată a linelor lor telegrafice”³².

Modalitatea în care rețelele celor două țări vor fi interconectate este prevăzută în articolul doi al convenției.

„Art. II. Acastă legare se va face între Cladova și termul opus în sus de Turnu-Severin, printr'unu cablu sub Dunăre pusu astă-feliu în câtă să assecreze durata și regularitatea comunicațiilor”³³.

La articolul patru se menționează respectarea prevederilor Convenției de la Bruxelles din 30 iunie 1858 de către ambele țări.

În anul încheierii convenției interconectarea celor două rețele telegrafice a fost realizată prin stațiile Cladova și Turnu Severin.

În 1865, la 1 martie, începe la Paris Conferința Internațională de telegrafie, la care România a fost invitată să participe. Imperiul Otoman „a impus ca delegatul român să fie asistentul delegației otomane și cu drept de vot doar consultativ. Era un nou abuz. Librecht a refuzat participarea”³⁴.

La 27 iunie 1865 România aderă la Convenția telegrafică internațională, încheiată la Paris, fără a ține seama de poziția Imperiului Otoman.

La 12/24 iunie 1865 se încheie Convenția telegrafică cu Imperiul Austriac, la 16/28 decembrie se încheie convenția cu Rusia și la 18/30 decembrie se încheie o nouă convenție cu Serbia, iar ce din 1863 este înlocuită.

Prin rețeaua telegrafică română se desfășura un semnificativ trafic internațional, prin Galați se „tranzita lunar mai bine de 1400 depeșe

³⁰ *Progresul*, anul 1, nr. 61, Iași, 8 iunie 1863, p. 1.

³¹ *Buciumulu*, anul 1, nr. 104, București, 16 septembrie 1863, p. 415.

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*.

³⁴ Nicolae Perciun, *Contribuții la începuturile telegrafiei și poștei moderne în România*, în *Revista Istorică*, tom 1, nr. 1, 1990, p. 52.

internaționale. *Un volum mult mai mare tranzita biroul din București. Corespondența Angliei cu Indiile trecea pe la noi prin Huși – Câmpineni*³⁵.

La alegerile din mai 1864 rezultatele au fost trimise prin telegraf la București după ce au fost adunate la stațiile telegrafice, iar la 21 mai/ 1 iunie rezultatul alegerilor a fost prezentat domnitorului.

Telegraful asigura la un nivel înalt legăturile domnitorului, guvernului, dar și cele private ale populației.

Prin legea telegrafo-poștală erau prevăzute scutiri pentru:

a) *„Corespondența Domnului și a cancelariei sale cu orice autorități și particulari;*

b) *Corespondența miniștrilor;*

c) *Corespondența prin poșta a senatorilor și deputaților, în tot timpul sesiunii;*

d) *Corespondențele oficiale între autorități. Această corespondență trebuie să fie investită cu sigiliul oficial al autorității respective, și să poarte numărul și numirea autorității dela care emanează;*

e) *Corespondența oficială a agenților sau consulilor acreditați pe lângă guvern și care îndeplinește formele prescrise la acest §, litera d*³⁶.

Domnitorul și guvernul erau interconectați prin rețeaua telegrafică română cu toate statele lumii.

La 1 august 1862 serviciile poștale ale Țării Românești și Moldovei au fost unificate. Charta realizată de către Librecht în 1860 cuprindea date despre serviciile telegrafice și poștale, dar telegraful nu era unit cu poșta.

La 29 august 1864, Mihail Kogălniceanu prezintă în ședința Consiliului de Miniștri raportul cu propunerea de unificare a telegrafului cu poșta. Raportul prezentat a fost aprobat și în aceeași zi au fost emise două decrete:

- Decretul nr. 1093 din 29 august 1864 prin care se realizează unificarea telegrafului cu poșta. În articolul unu al decretului se menționa *„Serviciul telegrafelor și aceliu allu poștelor se întrunesc sub denumire de Direcțiunea generale a telegrafelor și a poștelor”*³⁷.

- Decretul nr. 1094 din 29 august 1864, prin care maiorul Cezar Librecht este numit Director General al Telegrafelor și Poștelor. *„Art. I. D. maior C. Librecht este numit director generale allu telegrafelor și allu poștelor”*³⁸. *Aceeași informație o găsim și în ziarul „Progresul” din 19 septembrie 1864 „Ministeriul de Interne prin telegrama No. 22.875, făcând cunoscut acestui oficiu, că serviciul telegrafic s'au întrunit cu cel al poștelor și că D. Maior Cesaru Librecht este numit Director general al acestor servicii întrunite, se publică aceasta spre obșteasca știință”*³⁹.

³⁵ Idem, *Din istoria telecomunicațiilor române*, Editura Academiei Române, București, p. 50.

³⁶ Constantin N. Minescu, *Istoria Poștelor Române*, Imprimeria Statului, București, 1916, p. 236.

³⁷ *Buciumulu*, anul 2, nr. 277, București, 13 septembrie 1864, p. 1107.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Progresul*, anul 2, nr. 124, Iași, 19 septembrie 1864, p. 1.

Unificarea telegrafului cu poșta a fost prima din Europa. În România telegraful s-a unit cu poșta, în celelalte state poșta fiind mai dezvoltată s-a unit cu telegraful. La 5 decembrie 1864 a fost aprobată Legea telegrafo-poștală, era cea dintâi lege din Europa ce stabilea funcționarea întrunită a telegrafului și poștei. Această lege a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1865.

La 12 octombrie 1864, Cezar Librecht a înaintat la Ministerul de Interne, Agricultură și Lucrări Publice raportul nr. 2394 pentru preluarea poștei cu străinătatea. „*Dacă și d-voastră împărtășiți opiniunea mea, vă rog, d-le ministru, pe de o parte să faceți a se comunica de îndată și într'un mod decisiv, prin d. ministru de externe, guvernamentelor Statelor limitrofe ce au asemenea serviciu în țară, iar pe de alta, să mă autorizați a mă ocupa, fără amânare, cu pregătirea instrucțiunilor și tarifelor necesare, astfel ca la 1 Ianuarie să pot începe funcționarea, oprind cu desăvârșire trecerea curierilor străini*”⁴⁰.

Rezoluția de pe raport a fost „*Aprobând cu plăcere o asemenea propunere, care de mult se urmărește spre a se realiza, se va face notificațiunea cuvenită agenților Rosiei și Austriei, prin ministerul de externe. Cogălniceanu*”⁴¹.

În anul 1865 nu s-au realizat convenții poștale cu Austria, Serbia și Rusia, „*Unu altu decretu împuternicesce pre Adjutantulu maioru Cesaru Liebrecht, directorele generalu alu posteloru si telegrafeloru, de a'ncheia convențiuni și regulamente poștale cu Austri'a, Russi'a și Serbi'a*”⁴².

Preluarea poștei străine a fost replanificată pentru anul 1866.

O realizare importantă a anului 1865 a fost înființarea poștei rurale. „*Organizarea serviciului poștal rural, deși decretată numai dela 26 Februarie 1865, totuș, grație stăruințelor depuse de directorul general a devenit fapt îndeplinit ... găsim că s-a confirmat personalul necesar, pentru funcționarea acestui serviciu în județele: Dâmbovița, Olt, Botoșani, Prahova, Dolj, Ialomița și Gorj, iar puțin mai târziu în județele Buzău, Teleorman, Muscel și parte din Ilfov*”⁴³.

După numirea lui Cezar Librecht ca „*Inspector general și șeful responsabil al administrațiilor de telegraf din Țara Românească și Moldova*”⁴⁴ la 1 mai 1859 a fost realizat și pus în aplicare statutul de organizare și funcționare al telegrafului. „*Au fost stabilite ierarhia funcțiilor și atribuții precise de serviciu introducându-se o riguroasă disciplină asemănătoare celei militare*”⁴⁵. Se introduce depunerea unui jurământ privind păstrarea secretului. „*La Telegraf, instituție cheie în transmiterea informațiilor și ordinelor confidențiale ale statului, telegrafistul depunea următorul jurământ (în august 1859) «Jurămu în numele Totputernicului de a fi credincios țării și Domnului, de asemenea jurămu de a mă conforma cu*

⁴⁰ Constantin N. Minescu, *op. cit.*, p. 251.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Telegraful Român*, anul 13, nr. 2, Sibiu, 7 ianuarie 1865, p. 4.

⁴³ Constantin N. Minescu, *op. cit.*, p. 249.

⁴⁴ Nicolae Perciun, *op. cit.*, p. 47.

⁴⁵ *Ibidem*, pp. 47-48.

sfințenie regulamentului și legilor privitoare asupra telegrafului și de a nu comunica nimănui cuprinderea unei depeșe ce mi-ar fi încredințat sau care mi-ar fi cunoscută. Așa sa-mi ajute Dumnezeu”⁴⁶.

La 23 februarie 1862 Telegraful trece de la Ministerul Lucrărilor Publice în subordinea Ministerului de Interne. În mai 1863 se dispun reguli pentru protecția corespondenței instituțiilor de stat „*Ministerul din Lăuntru dă dispoziții către toate ministerele și instituțiile statului ca «toate depeșele oficiale să se predea în București la oficiul Telegraficu în ulița grațiilor Mahalaua Batiștea»*”⁴⁷.

Prin decretul nr. 224 din 6 februarie 1865 „se dispune ca întreg personalul poștal și telegrafic să poarte uniformă, atât în timpul serviciului, cât și la ceremonii”⁴⁸.

„Ca urmare a serviciilor aduse statului român, Adunarea Legislativă, la propunerea ministrului de interne, a votat în ședința din 23 ianuarie 1865 cererea de împământenire a acestuia (fără efectuarea stagiului) motivându-se că numitul «este în serviciul statului de unsprezece ani, acum director al Serviciului unitar de Poște și Telegraf», calitate în care «Librecht a fost însărcinatu cu mai mult misiuni delicate și a fost autorizatu chiar de a încheia tratate internaționale, care astăzi sunt încă în ființă și subsemnatu de dânsu ca reprezentantu al României. Considerându-se că dânsul este și în serviciul activ al Oastei României [...] precum și într-o poziție cu totul excepțională și favorabilă prin însemnatele servicii ce a datu și foloasele ce a adusu Țării»”⁴⁹.

Odată cu abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza, maiorul Cezar Librecht în noaptea de 10/11 februarie a fost arestat. „Într'o astfel de situațiune, fatal a fost ca Librecht să-și creieze mulți prieteni, dar și mulți vrăjmași, și cu ocaziunea detronării lui Cuza fu arestat, înlocuit în funcțiunea de Director general, reformat din armată și dat în judecată ca delapidator de bani publici”⁵⁰.

Cezar Librecht a fost „condamnat de Curtea cu Juri din București; făcând însă recurs la casație, Curtea a casat sentința și procesul s'a judecat din nou la Craiova unde Librecht a fost achitat”⁵¹.

Regele Carol I, în memoriile sale, la puțin timp după sosirea în țară, consemna la 27 iunie 1866: „În România ce e drept serviciul poștal și telegrafic e foarte bine întocmit; căi ferate însă nu există până acum și căile de comunicații sunt foarte defectuoase”⁵².

⁴⁶ Sorin Aparaschivei, *Sistemul Național de Informații De la Regulamentul Organic și până după Războiul de Reîntregire Națională*, Editura Militară, București, 2018, pp. 42 – 43.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 44.

⁴⁸ Constantin N. Minescu, *op. cit.*, pp. 240 - 241.

⁴⁹ Sorin Aparaschivei, *op. cit.*, p. 45.

⁵⁰ Constantin N. Minescu, *op. cit.*, p. 255.

⁵¹ *Ibidem*, p. 256.

⁵² *Memoriile Regelui Carol I al României*, partea I, Editura Lupta, București, 1892, p. 119.

Concluzii

1. Telegraful în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza a asigurat schimbul informațional extern necesar relaționării cu marile puteri și vecinii;

2. Pe plan intern a pus la dispoziția domnitorului și guvernului căi de legătură sigure și rapide pentru conducerea țării, informarea reală asupra situației interne și a permis luarea cu celeritate de măsuri care să asigure desfășurarea normală a vieții statului;

3. A asigurat vizibilitate și afirmarea autonomiei statale, în timpul lui Alexandru Ioan Cuza au fost încheiate convenții internaționale telegrafice cu Imperiul Otoman, Imperiul Austriac, Imperiul Rus, Serbia și, în 1865 România aderă la Convenția telegrafică internațională încheiată la Paris, fără a ține cont de poziția Imperiului Otoman;

4. Viziunea de dezvoltare și exploatare a rețelei telegrafice române avea să fie certificată în însemnările regelui Carol I la scurt timp de la venirea în țară, în memoriile sale „În România ce e drept serviciul poștal și telegrafic e foarte bine întocmit”;

5. Realizarea unificării telegrafului cu poșta, prima din Europa, a dus la o dezvoltare uniformă a serviciilor telegrafice și poștale în tânărul stat, la nivel european;

6. Alegerea maiorului Cezar Librecht la conducerea telegrafului și, după unirea telegrafului cu poșta, la administrarea noii instituții create, considerăm că a fost o decizie corectă a domnitorului, bazată pe pregătirea și profesionalismul acestuia. „*Ca inspector general al telegrafelor, ca adjutant Domnesc și ca Director general al poștelor și telegrafelor, ...el știu să servească pe Domnul său, să îi țină în curent cu tot ce se petrece în țară și să exercite în același timp o autoritate și un control asupra tuturor ramurilor de activitate*”⁵³;

7. Chiar dacă sistemul telegrafic realizat de maiorul Cezar Librecht asigura și legăturile din mediul privat al țării, opinăm că telegraful din această perioadă a fost primul sistem modern de comunicații pentru autoritățile statului român. Legăturile domnitorului și Guvernului României, interne și externe, au fost asigurate de sistemul de comunicații telegrafic realizat, ce era compatibil și interoperabil la nivel european;

8. Maiorul Cezar Librecht, ca militar al Oastei României, prin pregătirea și activitatea desfășurate, poate fi considerat primul ofițer cu valențe de ofițer de transmisiuni, din anul 1859 a condus destinul instituției Telegrafului în Principate, iar în anul 1860 avea soldă de „șef al Telegrafului” cu grad de sublocotenent.

⁵³ Constantin N. Minescu, *op. cit.*, p. 255

BIBLIOGRAFIE

- APARASCHIVEI S., *Sistemul Național de Informații De la Regulamentul Organic și până după Războiul de Reîntregire Națională*, Editura Militară, București, 2018, pp. 42 – 43;
- BOICU I., *Austria și Principatele Române în vremea războiului Crimeii (1853 – 1856)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1972;
- DUMITRU C. gl. lt. (rtr.) dr. (coordonator), *Transmisiunile suport pentru conducerea militară (ediție revăzută și adăugită)*, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2023;
- ENCIU Gh. gl. lt., *Poșta și telecomunicațiile în România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984;
- MINESCU C. N., *Istoria Poștelor Române*, Imprimeria Statului, București, 1916;
- PERCIUN N., *Contribuții la începuturile telegrafiei și poștei moderne în România*, în *Revista Istorică*, tom 1, nr. 1, 1990.
- PERCIUN N., *Din istoria telecomunicațiilor române*, Editura Academiei Române, București, 1999;
- POPOVICI I. mr., *Organisarea Armatei Române*, Tipografia Leon Friedmann, Roman, 1900;
- ROSETTI D. R., *Dicționarul Contemporanilor din România (1800 – 1898)*, Edițiunea I, București, Editura Lito –Tipografiei, 1898;
- Memoriile Regelui Carol I al României*, partea I, Editura Lupta, București, 1892, p. 119;
- Buciumul*, București, 1863 – 1864;
- Gazeta Transilvaniei*, Brașov, 1854;
- Progresul*, Iași, 1863 – 1864;
- Telegraful Român*, Sibiu, 1865;
- Zimbrul*, Iași, 1855.

